

دانشگاه صنعتی شریف دانشکده مهندسی برق

پایان نامه کارشناسی ارشد گرایش مخابرات

مدلسازی نهان نگاری تصویر بر اساس تئوری اطلاعات

نگارنده

ابوالفضل ياريان

استاد راهنما

دكتر مسعود بابائي زاده

شهريورماه ۱۳۸۴

این پروژه تحت قرارداد پژوهشی شماره مورخ از پشتیبانی مادی و معنوی مرکز تحقیقات مخابرات ایران بهرهمند شده

است.

توجه

این پروژه بر اساس قرارداد شماره (.....) از حمایت مالی مرکز تحقیقات مخابرات ایران برخوردار شده است.

بسمه تعالى

دانشگاه صنعتی شریف دانشکده مهندسی برق

پایاننامه کارشناسی ارشد

عنوان: مدلسازی نهان نگاری تصویر بر اساس تئوری اطلاعات نگارش: «نام و نامخانوادگی دانشجو»

اعضا هيات داوران:

نر 	 امضاء:	•••••
نر نر	 امضاء:	
نر نر	 امضاء:	
نر	 امضاء:	
	 امضاء:	

تاریخ: ۶ شهریور ۱۳۸۴.

تقديم و قدرداني

در این صفحه از کسانی که مایلید تشکر میکنید.

چکیده:

در دنیای دیجیتال امروزه، نهان نگاری مقاوم تصویر که در آن یک سیگنال حامل داده به صورت نامرنی و مقاوم در برابر حملات در تصویر تعبیه می شود، به عنوان یک راهکار برای حل مساله حفاظت از حق تالیف محصولات تصویری معرفی شده است. برای این منظور تاکنون جهت نهان نگاری روشهای متعددی به کار گرفته شده است که از آن جمله می توان به استفاده از مدلهای بینایی جهت یافتن میزان بیشینهٔ انرژی نهان نگاره برای تعبیه در تصویر و استفاده از حوزه های مقاوم در برابر حملات، اشاره نمود. در همین راستا در این پایان نامه به استفاده از مفاهیم حوزه تئوری اطلاعات به عنوان یک راهنما در توسعهٔ الگوریتمهای موجود، جهت قرار دادن بهینه نهان نگاره پرداخته شده است. همچنین در ساختار پیشنهادی که برای افزایش مقاومت در حوزه تبدیل تصویر پیاده می شود، از تبدیلات چنددقتی مانند تبدیل موجک گسسته و تبدیل MR-SVD که به سیستم بینائی انسان نزدیکترند، استفاده می شود. به طوریکه در حوزه تبدیل موجک، با استفاده از آنتروپی و تاثیر پدیدهٔ پوشش آنتروپی به اصلاح مدلهای می شود. به طوریکه در حوزه تبدیل موجک، با استفاده از آنتروپی و تاثیر پدیدهٔ پوشش آنتروپی به اصلاح مدلهای تبدیل که تاکنون برای نهان نگاری استفاده نشده بدست آمد. همچنین در حوزهٔ تبدیل MR-SVD ابتدا این تبدیل که تاکنون برای نهان نگاری استفاده نشده بدست آمد. همچنین در حوزهٔ تبدیل و سپس مشابه ساختار پیشنهادی و مبتنی بر آنتروپی در حوزه تبدیل موجک، در حوزه این تبدیل نیز بکار رفته شد و سپس مشابه ساختار پیشنهادی و کیفیت بالاتر تصویر نهان نگاری شده در این حوزه را نتیجه داد.

كلمات كليدى:

۱- نهان نگاری تصویر Image Watermarking

. Multi-Resolution Transform تبدیل چنددقتی

Human Visual System (HVS) - سیستم بینایی انسان -۳

۴- تبدیل موجک Wavelet Transform

۶- آنټرويي Entropy

۷- پوشش آنترویی Entropy Masking

فهرست مطالب

١	مقدمه	١
۲	مرور مفاهيم پايه	۲
۲	DevOps 1-7	
۲	۱-۱-۲ تعریف	
٣	۲-۱-۲ چرخه کاری DevOps	
۴	۳-۱-۲ خط لوله CI/CD	
۵	۲-۱-۲ مزایای متدلوژی DevOps	
v v	مدل بینایی انسان و کاربرد آن در نهان نگاری ۱-۳ مقدمه	٣
٨	آنتروپی و استفاده از آن در نهان نگاری	۴
٨	۱–۴ مقدمه	
٨	۲-۴ آنتروپی	
٩	نتیجه گیری و پیشنهادات	۵

فهرست جداول

فهرست تصاوير

۴	 ۱-۲ مراحل DevOps

فهرست كلمات اختصاري

2D-DWT 2-Dimensional Discrete Wavelet Transform

CPD Cycle Per Degree

CSF Contrast Sensitivity Function

:

فصل ا

مقدمه

گسترش روز افزون شبکه جهانی اینترنت و توسعه فناوری اطلاعات، نیاز فزاینده ای را به استفاده از سرویسهای چندرسانه ای دیجیتال، در پی داشته به طوریکه کاربردهای دیجیتال شاهد رشد شگرفی در طول دهه گذشته بوده است که نتیجه آن ایجاد سیستمهای کارآمد در ذخیره، انتقال و بازیابی اطلاعات است. مزایای فراوان فناوری دیجیتال، باعث محبوبیت و کاربرد هر چه بیشتر آن توسط اشخاص شده تا جاییکه حتی وسایل ضبط و پخش صدا و تصویر آنالوگ خانگی هم به سرعت با نمونههای دیجیتال جایگزین شده اند. اما این موضوع مسائل حاشیه ای دیگری برای بشر ایجاد نموده است. به طوریکه امکان تهیه کپیهای متعدد از روی نسخه اصلی بدون کاهش کیفیت آن و یا سادگی جعل و تغییر محتوای اطلاعاتی نسخه اصلی، باعث شده که مالکیت معنوی اصاحبان اثر به خطر افتاده و در نتیجه بسیاری از ارائه دهندگان سرویسهای چندرسانه ای (از جمله شرکتهای فیلمسازی) از ارائه نمونه دیجیتال محصولاتشان خودداری نمایند. لذا برطرف نمودن این مشکلات، یکی از رمینههای پژوهشی مهم در عرصه مخابرات و بخصوص پردازش سیگنال است.

Intellectual Property

فصل ۲

مرور مفاهيم يايه

DevOps \-Y

١-١-٢

وواپس که از اتحاد واژگان Development و Operation به وجود آمده است؛ ترکیبی از ابزارها، کنشها و فرهنگ کاری است که تیم های توسعه و عملیات ۲ را به همکاری موثرتر نزدیک می کند و کسب و کارها با استفاده از می توانند اپلیکیشنها و سرویس هایشان را با سرعت بالاتری نسبت به روشهای سنتی تحویل دهند. همین سریعتر شدن سرعت توسعه و انتشار نرم افزار، سازمانها را قادر میسازد تا در مقایسه با کسبوکارهایی که هنوز از روشهای سنتی توسعه نرم افزار استفاده می کنند خدمات بهتری به مشتریانشان ارائه دهند. در واقع دواپس سعی دارد تا مشکل جدایی تیمهای مختلف را رفع کرده و یک فرهنگ سازمانی یکپارچه را میان تیمهای مختلفی که در حال توسعه یک نرم افزار هستند ایجاد کند. از این جهت بسیاری از کارها می تواند به صورت خودکار پیش رفته و در نهایت همه چیز با سرعت بیشتری صورت بگیرد [۹، ۱]. این خودکار سازی با استفاده از خط لوله CI/CD از منبع کد شروع می شود و تا مانیتورینگ محصول ادامه میابد [۱۰].

تا قبل از تشکیل دواپس، تیمهای توسعه نرمافزار یا تیم عملیاتی در محیطهای جداگانه کار می کردند. هدف تیم توسعه تولید محصول جدید و یا افزودن ویژگیهای جدیدی روی محصولات قبلی بود. هدف تیم عملیاتی نیز ثابت نگه داشتن وضعیت موجود سرویسها برای پایداری بیشتر بود. به مرور زمان در فرآیند توسعه نرمافزار، روشهای چابک^۳ ایجاد شد تا با مشتری تعامل بهتری برقرار شود و نیازهایی که دارد به محصول اضافه شود [۵]. جدایی دو تیم توسعه و عملیات از هم باعث

Development\

 $[\]mathrm{Operation}^{\mathsf{Y}}$

 $[\]mathrm{Agile}^{\mathbf{r}}$

فصل ۲: مرور مفاهیم پایه

مى شد كه در فرآيند توليد محصول و استقرار ۴ آن، اتلاف وقت ايجاد شود و محصول ديرتر به دست مشترى برسد [٣].

۲-۱-۲ چرخه کاری DevOps

همانطور که در شکل 7-1 مشاهده می کنید، DevOps قصد دارد از ابزار و جریان های کاری 0 برای خودکارسازی یک یا چند مورد از موارد زیر استفاده کند:

- ۱. کدنویسی: شامل توسعه، بازبینی کد و ابزارهای کنترل نسخه است. مثلا، یک تیم تصمیم می گیرد از گیت و به عنوان ابزار کنترل نسخه و از گیت هاب نیز به عنوان یک مخزن راه دور استفاده کند. این تیم مجموعهای از دستورالعملهای سبک کدنویسی را با استفاده از ابزاری نظیر Linter به همراه حداقل درصد پوشش تست تعریف کرده و با تعیین استراتژی انشعاب مبتنی بر تنه تغییرات خود را به منظور بازبینی برای ادغام با انشعاب اصلی 9 برای توسعه دهنده ارشد ارسال می کند [۸].
- ۲. ساخت: شامل ایجاد و ذخیره خودکار مولفه ۱۰ ها می باشد. به طور مثال یک تیم تصمیم می گیرد یک Container
 ۲. ساخت: شامل ایجاد و ذخیره خودکار مولفه ۱۰ ها می باشد. به طور مثال یک تیم تصمیم می گیرد یک image
- ۳. تست: شامل ابزارهایی برای تست محصول می باشد. تیم محیطی را به منظور تست هر تغییر جدید راه اندازی می کند که در آن مجموعهای از آزمایشها مانند آزمون واحد^{۱۱}، آزمون یکپارچگی^{۱۲} و ... به طور خودکار در برابر هر ویرایش کد اجرا می شود. ادغام و تست کد به طور مکرر، به تیمهای توسعه کمک می کند تا از کیفیت کدشان اطمینان حاصل کرده و جلوی خطاهای احتمالی را بگیرند.
- ۴. استقرار: این مرحله شامل استراتژی استقرار است. به طور مثال تیم می تواند تصمیم بگیرد که یک محصول به طور مستقیم منتشر شود یا ابتدا در یک محیط آزمایشی مورد ارزیابی قرار گیرد. هم چنین در مواقعی که مشکلی در استقرار وجود دارد چه کاری انجام دهند و استراتژی بازگشت ۱۳ خود را پیاده سازی کنند.

Deploy*

 $[\]operatorname{Workflow}^{\Delta}$

 $[\]operatorname{Git}^{\mathfrak s}$

 $[\]operatorname{Github}^{V}$

Trunk-Based^A

Merge request⁴

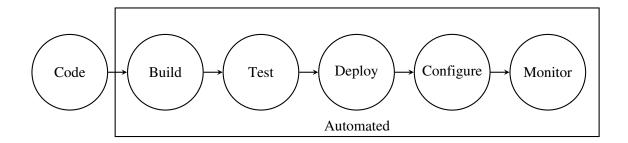
 $[\]rm Artifact \ensuremath{^{\circ}}$

Unit test'

Integration test $^{\mbox{\scriptsize '}}$

Rollback^{\\\\\}

فصل ۲: مرور مفاهيم يايه

شکل ۲-۱: مراحل DevOps

- ۵. پیکربندی: شامل پیکربندی و مدیریت خودکار زیرساخت می باشد. این مورد شامل مجموعه ای از اسکریپت هایی برای بازتولید محیط در حال اجرا و زیرساخت نرم افزاری شامل سیستم عامل تا پایگاه داده و سرویس های خاص و ییکربندی شبکه آنها می باشد [۴، ۶].
- و. نظارت: از عملکرد محصول تا نظارت بر تجربه کاربر نهایی را شامل می شود. به عنوان مثال، می تواند مدت زمان درخواستهای پایگاه داده یا بارگذاری وبسایت یا تعداد کاربرانی که از ویژگیهای خاص محصول استفاده می کنند یا تعداد بازدید کنندگان از یک وبسایت که به ثبت نام ختم می شود یا تعداد کاربران جدید در یک مجموعه زمانی خاص را پوشش دهد. مرحله نظارت هم چنین شامل هشدار خودکار خرابی ها نیز می باشد (به عنوان مثال، آستانه استفاده از (CPU)

۳-۱-۲ خط لوله CI/CD

- ادغام مدام ۱۴ به فرآیندی اطلاق می شود که در آن توسعه دهندگان برنامه های خود را به طور مداوم (معمولاً چندین بار در روز) در یک مخزن مشترک ادغام می کنند. هر ادغام می تواند آزمایش های خودکار را فعال کند که اجازه می دهد تیم ها مشکلات را سریع تر شناسایی و رفع کنند. از آنجایی که برنامه های کاربردی پیشرفته کنونی در چندین پلتفرم و ابزار های مختلف اقدام به توسعه می کنند، لذا نیاز به مکانیزمی برای ادغام و تایید تغییرات مختلف، اهمیت بالاتری پیدا می کند.
- استقرار مداوم ۱۵ که گاهی با تحویل مداوم ۱۶ اشتباه گرفته می شود، به فرآیندی اطلاق می شود که در آن نرمافزار پس از تأیید آزمایشهای اتوماتیک، به طور خودکار به محیط تولید منتقل می شود. این کار تضمین می کند که نسخههای جدید نرمافزار به طور مداوم و بدون دخالت دستی تحویل داده شوند.

Continuous Integration (CI)¹⁵

Continuous Deployment (CD) $^{1\Delta}$

Continuous Delivery\9

فصل ۲: مرور مفاهيم پايه

۲-۱-۲ مزایای متدلو ژی DevOps

این متدلوژی یک رویکرد نوآورانه در توسعه نرمافزار و عملیات است که مزایای بسیاری برای بهبود عملکرد سازمانی ۱۷ ارائه می دهد [۲]. ادغام این روش ها می تواند نحوه مواجهه تیمها با چالشهای پروژه و تعامل با فناوری را تغییر داده و منجر به افزایش کارایی، قابلیت اطمینان و رضایت شود [۱].

- ۱. افزایش سرعت و کارایی: با خودکارسازی فرایند انتشار نرمافزار از طریق CI/CD، تیمها می توانند فرکانس و سرعت انتشارها را افزایش داده که منجر افزایش سرعت پاسخ دهی به مشتری شده و مزیت رقابتی ایجاد می کند [۱۰].
- ۱. ایجاد محیطهای عملیاتی پایدارتر: تضمین قابلیت اطمینان بهروزرسانیهای برنامه و تغییرات زیرساخت یکی از مزایای مهم این متدلوژی می باشد. از طریق خط لوله CI/CD، هر تغییری برای اطمینان از کارایی و ایمنی ادغام با محیط تولید آزمایش می شود تا از انتشار نسخههای معیوب جلوگیری کند. یکی از شاخصهای اصلی پایداری، انتشارهای متناوب و مکرر است. با استفاده از این متدلوژی توسعه دهندگان می توانند خطاها را سریع تر شناسایی و رفع کنند. این موضوع باعث کاهش شاخص ۱۲ MTTR می شود. این شاخص مدت زمان برگشت به وضعیت پایدار بعد از وقوع خطا یا اشکال را نشان می دهد و هرچه مقدار آن کمتر باشد، پایداری سیستم بیشتر است [۳]. علاوه بر انتشار پیوسته و مستمر، نرم افزارهای مانیتورینگ هم با پایش مداوم نرم افزار و سرورها و ایجاد دسترسی به اطلاعات حیاتی نرم افزار و محیط عملیاتی برای مهندسان، نقش مهمی در شناسایی و رفع خطاها و در نتیجه حفظ پایداری دارند.
- ۳. مقیاس پذیری: تسهیل کننده مدیریت مقیاس پذیر زیرساختها و فرآیندهای توسعه است. تکنیکهایی مانند زیرساخت به عنوان کد۱۹ مدیریت محیطهای توسعه، آزمایش و تولید را به شکلی تکرار پذیر و کارآمد سادهسازی می کنند [۱].
- ۴. صرفهجویی در هزینه ها و منابع: علاوه بر مدیریت بهتر عملکرد و ارتباطات، هزینه ها و منابع را هم به نسبت روش های قدیمی کاهش می دهد. با استفاده از این متدلوژی و خط لوله CI/CD طول چرخه ها کوتاه تر و نتایج کمی و کیفی بهتر می شوند و در نتیجه هزینه ها نیز کاهش پیدا می کنند. این فرآیند حتی نیاز به منابع سخت افزاری و منابع انسانی را هم کاهش می دهد. با استفاده از معماری ماژولار، اجزا و منابع به خوبی دسته بندی شده و سازمان ها می توانند به راحتی از فضا و رایانش ابری برای انجام کارها استفاده کنند. چابکی در این متدلوژی اهمیت زیادی دارد لذا فناوری ابری نیز این چابکی را به تیم ها ارائه و سرعت و هماهنگی بین تیم ها را افزایش می دهد. با کمک این فناوری، حتی اگر در فرایند

Organization performance^{\V}

Mean Time To Recover¹⁸

infrastructure as a code 19

فصل ۲: مرور مفاهیم پایه

توسعه و عملیات نیاز به منابع جدید و بیشتر بود، با ثبت یک درخواست ساده در عرض چند دقیقه منابع جدید در اختیار سازمان قرار می گیرد. از مزایای دیگر استفاده از رایانش ابری می توان به حداقل شدن هزینه های شروع و عملیاتی پروژه، بهبود امنیت، افزایش مشارکت و بهبود دسترسی و کاربری داده ها اشاره کرد.

۵. تجزیه ایزوله گرایی: در بسیاری از سازمانها، به دلایل امنیتی و مدیریتی، اطلاعات در تیمها به طور جداگانه نگهداری می شود. با این می شوند و این باعث ایجاد سیلوهای سازمانی شده که مانع از گردش منظم داده و اطلاعات در سازمان می شود. با این حال، با بهره گیری از این متدلوژی و وجود همکاری فعال در تیمها، ارتباطات بهبود می یابد. این امر باعث می شود که اطلاعات به طور موثرتر جریان یابد، کارایی تیمها افزایش یابد و در نتیجه، کارایی کلی سازمان بهبود پیدا کند.

فصل ۳

مدل بینایی انسان و کاربرد آن در نهان نگاری

۱-۳ مقدمه

بیشتر تصاویر دیجیتال پس از گذر از پردازشهای مختلف، سرانجام توسط چشم انسان دیده و سنجیده می شوند، لذا ضروری است که بتوان کیفیت بصری تصویر را همچنان حفظ نمود. در کاربرد نهان نگاری، پنهانسازی کامل نهان نگاره و حفظ کیفیت بصری تصویر یکی از نیازهای ضروری است. لذا سیستم بینایی انسان را باید مورد بررسی قرار داده و از آن استفاده نمود. بررسیها نشان می دهد [؟] که در نهان نگاری با بهره گیری مناسب از مدل بینایی انسان، امکان بالا بردن بیشتر انرژی نهان نگاره با حفظ ویژگی نامرئی بودن، فراهم می گردد.

فصل ۴

آنتروپی و استفاده از آن در نهان نگاری

۱-۴

در فصل گذشته سیستم بینایی انسان و ویژگی های آن را مورد بررسی قرار دادیم. در حوزهٔ تبدیل DCT و تبدیل موجک، دو مدل معروف و موجود برای سیستم بینایی معرفی کردیم. همچنین چارچوب کلی استفاده از مدلهای بینایی را برای کاربرد نهان نگاری، مطرح نمودیم و دو طرح مرجع P&Z و P&Z را نیز مورد بررسی قرار دادیم. در این فصل به بیان هدف اصلی این پایان نامه که بررسی اثر آنتروپی در نهان نگاری است، می پردازیم. لذا ابتدا در بخش Y-Y به بیان مفهوم آنتروپی پرداخته، سپس در بخش ...

۲-۴ آنتروپی

در این قسمت ابتدا توضیح مختصری در بارهٔ مفهوم آنتروپی داده خواهد شد.

فصل 🏻

نتیجه گیری و پیشنهادات

با پیشرفت فن آوری دیجیتال و گسترش هرچه بیشتر کاربردهای سرویسهای چندرسانه ای دیجیتال، نیازهای امنیتی جدیدی در سطح جهان مطرح گردیده است و لذا با نفوذ دنیای دیجیتال به زندگی مردم، طراحی سیستمهای امنیتی مرتبط به آن اهمیت فراوانی در سالهای اخیر پیدا کرده اند. به دنبال این نیاز، نهان نگاری به عنوان روشی مؤثر جهت تأمین برخی از این نیازها مورد توجه قرار گرفته و پیشرفت سریعی داشته است.

در این پایان نامه جهت آشنایی و نیل به یک دیدگاه کلی از سیستمهای نهان نگاری ابتدا به بیان کاربردهای نهان نگاری پرداختیم. ...

مراجع

- [1] "What is devops? https://aws.amazon.com/devops/what-is-devops/ [accessed: 2024-05-07],".
- [2] N. Forsgren and J. Humble, "The role of continuous delivery in it and organizational performance," in Western Decision Sciences Institute (WDSI), March 2016.
- [3] Jez Humble and David Farley, Continuous Delivery: Reliable Software Releases through Build, Test, and Deployment Automation, Addison-Wesley Professional, 2010.
- [4] M. Huttermann, DevOps for Developers, chapter Infrastructure as Code, 2012.
- [5] A. Van Bennekum A. Cockburn W. Cunningham M. Fowler J. Grenning J. Highsmith A. Hunt R. Jeffries K. Beck, M. Beedle, "Manifesto for agile software development," 2001, https://agilemanifesto.org/ [Accessed: 2024-02-17].
- [6] E. D. Nitto M. Guerriero M. Artac, T. Borovssak and D. A. Tamburri, "Devops: Introducing infrastructure-as-code," in *International Conference on Software Engineering Companion (ICSE-C)*, May 2017.
- [7] A. Q. Gates N. Delgado and S. Roach, "A taxonomy and catalog of runtime software-fault monitoring tools," *IEEE Transactions on Software Engineering*, vol. 30, pp. 859–872, December 2004.
- [8] paul hammant, "Trunk based development," https://trunkbaseddevelopment.com/ [Accessed: 2023-11-01].
- [9] K. Petersen R. Jabbari, N. Ali and B. Tanveer, "What is devops?: A systematic mapping study on definitions and practices," May 2016.
- [10] M. Virmani, "Understanding devops bridging the gap from continuous integration to continuous delivery," in Fifth International Conference on the Innovative Computing Technology (INTECH 2015), May 2015.

ABSTRACT

In the digital world today, invisible and robust image watermarking which embeds invisible signals in to the digital images has been proposed as a major solution to the problem of copyright protection of digital images. Several approaches such as exploiting Human Visual System (HVS) and invariant domain watermarking have been proposed to achieve this goal. In this thesis we use the information-theoretic concepts as tools to develop methods for embedding watermark in an optimized way. Also multi-resolution transforms such as wavelet transform and MR-SVD (Multi-Resolution form of the Singular Value Decomposition) are used in the proposed structure, because theses transforms resemble the HVS characteristics for an optimized watermarking structure. Entropy concept and entropy masking effects were proposed to use to develop a model in DWT domain to increase the strength and robustness of the watermark, while perceived quality of the electronic image is not altered. Then, the structure similar to the entropy-based proposed structure in DWT domain, is used for watermarking in the MR-SVD transform domain, which is found a new approach to robust image watermarking. Simulation results show that the proposed methods outperform conventional methods in terms of both invisibility and robustness.

KEYWORDS

- 1. Image Watermarking.
- 2. Multi-Resolution Transform.
- 3. Human Visual System (HVS).
- 4. Wavelet Transform.
- 5. Singular Value Decomposition (SVD).
- 6. Entropy.
- 7. Entropy Masking.

M.Sc. THESIS

Title

An Information-Theoretic Model for Image Watermarking

 $\mathbf{AAAAA} \ \mathbf{BBBBBB}$

Supervisor:

Dr. ...

August 2005